

Søknadsfrist: 15. juli/15. januar

Søknadsfrist helsefag: 31.mai til vintersemesteret (15. juli om du ikke har vitnemål på dette tidspunktet/ tar opp fag) 30.november (eller 15. januar) til sommersemesteret

Antall norske studenter: 444 (Lånecassen mai 2011)

Undervisningsspråk: Tysk

Populære fag: Medisin, økonomi, humaniora, kunst, tekniske fag

Populære skoler: Ludwig-Maximilians-Universität München (14 nordmenn), Charité Universitätsmedizin Berlin (10 nordmenn)

TYSKLAND

2011

ANSA
Association of Norwegian
Students Abroad

UTDANNINGSSYSTEM

I Tyskland kan du ta høyere utdanning ved en rekke institusjoner – de mest aktuelle for nordmenn er universiteter, høyskoler og kunsthøgskoler. Disse lærestedene skiller seg fra hverandre i forhold til fagene de tilbyr, måten de underviser på og grad av praktisk eller teoretisk tilnærming til faget.

Studieåret er delt inn i vintersemester og sommersemester. Vintersemesteret går fra september/oktober til februar/mars og sommersemesteret går fra mars/april til juli.

Offentlig utdanning i Tyskland er rimelig og koster rundt 500 EUR per semester.

STUDIEMULIGHETER

Universitetene (Universitäten)

Det finnes mer enn 90 universiteter i Tyskland. Disse kan deles inn i to hovedkategorier: breddeuniversiteter (Universitäten) og teknisk-naturvitenskapelige universiteter (Technische Universitäten/Fachhochschulen). Breddeuniversitetene underviser i et stort spekter av fag fra medisin og jus til kunsthistorie, filosofi og matematikk. De teknisk-naturvitenskapelige har sin hovedtyngde innenfor natur- og ingeniørfag, men studietilbudene favner i dag også humaniora og samfunnsvitenskapelige fag. I tillegg finnes det universiteter som spesialiserer seg på en disiplin, for eksempel medisin, veterinærmedisin eller sport.

Undervisningen ved universitetene er ofte forelesningsbasert og studentene er i stor grad frie til å disponere tiden sin selv. Universitetene tilbyr bachelor (3 år), og mastergrader (2 år) med mulighet for å forske på doktorgradsnivå. De teknisk-naturvitenskapelige universitetene avslutter vanligvis sine bachelorgrader med et fjerde år i praksis. Enkelte profesjonsutdanninger som medisin, farmasi, veterinærmedisin og odontologi leder til Staatsexamen.

Høyskolene (Fachhochschulen)

Høyskolene skiller seg fra universitetene ved at utdannelsene er mer yrkesorienterte. Foreleserne hentes inn direkte fra yrkeslivet og kan gi studentene praktisk kunnskap til nytte i praksisperioden og ikke minst senere i arbeidslivet. Studentene kan utdanne seg innen de fleste fag: økonomi, ingeniørfag, sosialt arbeid, ernæring, design, media, kommunikasjon, data, jord- og skogbruk, maritime fag, translatør/tolk og bibliotek for å nevne noe. De mest aktuelle gradene for nordmenn er bachelor og master. Utdanning ved høyskolene er i all hovedsak godkjent av tyske utdanningsmyndigheter. Dersom du er usikker på om dette gjelder din skole, kontakt gjerne ANSA. Høyskolene bedriver forøvrig også forskning, men ikke i like stort omfang som universitetene.

Kunst-, musikk- og filmskolene (Kunst-, Film- und Musikhochschulen)

Dette er lærestedene for deg som vil satse på en karriere som utøvende kunstner, og for deg som vil undervise. Her vil du blant annet kunne utdanne deg som maler, sanger, skuespiller, dirigent og musikkpedagog. Utdanningsgradene som tilbys er bachelor og master. Merk deg

at ikke alle kreative skoler er akkrediterte og leder til økonomisk støtte fra Lånekassen. Kontakt Lånekassen eller ANSA for ytterligere informasjon.

SØKNADSPROSESS

Søknad til bachelorstudier

Du kan søke etter studier på følgende tyske søkebaser:

- www.daad.de > Informationen für Ausländer > Studienangebote > Alle Studiengänge > Grundständige Studienmöglichkeiten
- www.hochschulkompas.de

Du kan også bruke Lånekassens søkemotor: <http://app.lanekassen.no/lut> Her har du muligheten til å søke etter fag og/eller by, men vær klar over at søkemotoren kun viser skoler der det har vært nordmenn i løpet av de siste tre årene. Det finnes altså flere godkjente skoler enn de som kommer opp.

Søke direkte til skolen eller via nettportal?

Når du har bestemt deg for skoler og fag som du vil søke på, går du inn på hjemmesiden til hvert enkelt lærested og leser informasjonen til det internasjonale kontoret, Akademisches Auslandsamt. Her står det forklart:

- hvordan du skal søke; om du skal søke direkte til skolen eller via Tysklands svar på Samordna opptak, Uni-assist (www.uni-assist.de)
- hvilke dokumenter du må vedlegge søknaden
- hva som kreves for å komme inn på de ulike studiene (dersom denne informasjonen ikke er tilgjengelig, kontakter du internasjonalt kontor direkte).

Omlag halvparten av universitetene krever at du søker gjennom Uni-assist. Søker du direkte til skolen, må du gjøre dette online. Søker du gjennom Uni-assist kan du gjøre dette online eller på papir. Søknadsskjemaer for utskrift finner du på www.uni-assist.de Det er gratis å søke direkte til universitetene, mens Uni-assist tar betalt. Det koster 43 euro å søke på ett universitet (Norge regnes som EU-medlemmer i denne sammenheng). Søker du på flere, betaler du ytterligere 15 euro per skole.

Søknaden må inneholde

- kopi av originalvitnemål med “rett kopi”-stempel fra en offentlig instans (NAV, politiet, skoler, tinghus, etc.)
- tysk oversettelse av vitnemål

Oversettelse av vitnemålet til tysk får du fra din videregående skole. Trenger du dokumentasjon på annen utdanning, relevant arbeidserfaring, CV eller motivasjonsbrev, vil universitetet eller Uni-assist opplyse om dette på sine sider. Disse papirene kan oversettes hos statsautoriserte translatører (www.statsaut-translator.no).

NB: sett deg godt inn i opptakskrav- og prosedyrer (enkeltkarakterer/opptakstest/audition/intervju) FØR du søker.

Søknad til masterstudier

Du finner masterstudier her:

- www.daad.de > Informationen für Ausländer > Studienangebote > Alle Studiengänge > Weiterführende Studienmöglichkeiten
- www.hochschulkompass.de

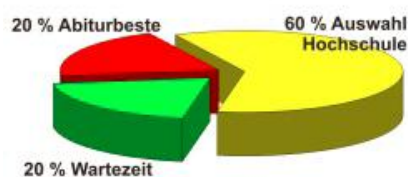
Søke

Du søker direkte til lærestedet. På lærestedets hjemmeside vil du finne nødvendig informasjon og søknadsskjema. For å søke på master må bachelorgraden din være innenfor samme fagkrets, eller på annen måte være relevant for mastergraden. Noen fag krever også at du skriver et motivasjonsbrev. Her forteller du hvorfor du vil inn på dette faget og ikke minst hva du ønsker å bruke studiet til. Det er også vanlig å måtte legge med et anbefalingsbrev skrevet av en lærer som kjenner deg godt. De aller fleste mastergrader har kun opptak til vintersemesteret, men det finnes også mastergrader som begynner til sommersemesteret. Forhør deg med lærestedet om søkefrister.

SØKNAD TIL MEDISIN, VETERINÆR, FARMASI OG ODONTOLOGI

Søkere til medisin, veterinærmedisin, farmasi og odontologi skal søke online gjennom søkeportalen www.hochschulstart.de. Her kan du søke på opp til seks skoler i hver av de tre kvotene. I forkant bør du lese deg opp på hvem som kan søke i hvilke kvoter, samt hva de enkelte universitetene krever av deg, både hva angår fagkrav og ikke minst prioritering av lærested.

Her følger kort informasjon om de tre kvotene. For nordmenn er det vanligvis kvote 3 som er mest aktuell.

- **Kvoten for gjennomsnittskarakter (Abiturbeste)**

Dersom gjennomsnittet ditt fra videregående er svært godt, vil du kunne konkurrere i denne kvoten. 20 % av studie plassene befinner seg her.

- **Kvoten for ventetid (Wartezeit)**

Du kan også bli vurdert i ventetidskvoten. Du skal da ikke ha studert de siste 5-6 årene. Snittet er noe lavere i denne kvoten. 20 % av studieplassene blir fordelt her.

- **Kvoten der høyskolene selv bestemmer krav for opptak (Auswahlverfahren der Hochschulen)**

Det er den største kvoten med 60 % av studieplassene. Dersom du ikke får studieplass gjennom en av de andre kvotene, får du beskjed fra Hochschulstart om at du nå deltar i denne kvoten, kalt AdH. Hver skole setter egne kriterier. Her ser man på gjennomsnittskarakter, intervju og/eller relevant arbeidserfaring. Enkelte skoler merket «H» ønsker dessuten at du skal sette skolen på førsteplass på søkelisten din, eventuelt mellom første og tredje. Trykk på hver enkelt «H» for å se hva de krever.

Her finner du informasjon om denne kvoten samt tidligere karaktersnitt.

www.hochschulstart.de > Auswahlgrenzen > Wintersemester (eller Sommersemester) > velg år > bundesweit an Universitäten > 60 v. H. der Studienplätze von den Hochschulen

Slik fyller du ut onlinesøknaden

Du søker online på www.hochschulstart.de

- 1 REGISTRER DEG: Velg «Bewerbung» og deretter «zum online Antrag». Velg fag (for eksempel «Medizin») og videre »Registrierung». Nå må du opprette brukernavn og passord. Du skal også skrive et kontrollspørsmål til deg selv med svar (i tilfelle du senere glemmer passordet). Registrer deg.
- 2 KVOTENE OG SKOLENE: Nå kommer du til en side der det står: «Hier finden Sie Angaben zu Ihrer Bewerbung». Trykk «Antrag stellen». Du velger videre at du er ny søker til studiet («Ich bin nicht im beantragten Studiengang eingeschrieben»). Rull ned på siden, og velg hvilke kvoter du ønsker å søke i. Du trenger ikke søke i mer enn én kvote.
  - Abiturbesten: velg «ja/nein» på spørsmål om du vil medregnes i denne kvoten. Du kan søke på opp til seks skoler. Trykk OK.
  - Wartezeitquote: velg «ja/nein». Også her kan du søke på opp til seks skoler. Du kan krysse av for om du ønsker å bli vurdert kun på de seks skolene, eller om du vil bli vurdert på flere om du ikke kommer inn på en av disse. Trykk OK.
  - Quote für das Auswahlverfahren der Hochschulen: velg «ja/nein». Her må man ha tunga rett i munnen! Enkelte skoler vurderer nemlig kun studenter som har satt skolen som nummer én på sin liste. Du kan søke på opp til seks skoler. Trykk OK.
- 3 PERSONLIGE OPPLYSNINGER (to sider, du trenger bare å fylle ut ruter merket stjerne):

- Hauptwohnung: PLZ (postnr) og Kreis, velg «Ausserhalb der BRD» (Utenfor Tyskland)
- Meldebescheinigung: «Die o.g. Fallkonstellationen treffen nicht zu oder schwerbehindert»
- Staatsangehörigkeit: «Norwegen»
- Früheres Studium: «Ich habe noch nie in Deutschland studiert»
- Hochschulzugangsberechtigung (HZB): «Erwerb der HZB im Ausland» (videregående skole)
- Die Art Ihrer HZB: «Allgemeine Hochschulreife» (type videregående skole).
- Das Land des Erwebs der HZB: «Ausserhalb der BRD erworben»

Nå kommer du til en ny side med følgende punkter:

- Einzelpunktwerte: «Ich kann keine Angaben zu Einzelfächern machen». Norske studenter skal **IKKE** fylle inn enkeltkarakterer eller karaktersnitt.
  - Angaben zum Dienst: her kann du krysse av for eventuell militær-/siviltjeneste, om du har jobbet frivillig ett år eller har oppdratt barn.
  - Angaben zur Berufsausbildung vor HZB: her kan du krysse av om du har en yrkesfaglig utdanning, for eksempel ambulansesjåfør, sykepleie og lignende. Under neste punkt, «Berufsausbildung als Kriterium für das Auswahlverfahren der Hochschulen», vil du kunne velge hvilken yrkesfaglige utdanning du har i en rullgardin med alternativer.
  - Sonderantrag: kun aktuelt for de to første kvotene (Ortsantrag)
  - Sonderantrag E, F (Nachteilsausgleich): her kan du krysse av om du har forbedret karakterene dine, og om du søker i ventetidskvoten, og hvorfor.
  - Sonderantrag D (Härtefallantrag): Betingelser for unntak
  - Trykk «weiter».
- 4 SAMMENFATNING – se om sammendraget ditt stemmer. Trykk «weiter».
- 5 FEIL: Sjekk at du har fylt ut riktig. Nettsiden sier fra om noe er feil. Om det står en setning i **fete** bokstaver er det **viktige** feil. Som norsk søker vil det alltid forekomme noen feil fordi vi (utenlandske søkere) blant annet ikke fyller ut enkeltkarakterer. Trykk «weiter».
- 6 Skriv inn mailen din og trykk OK to ganger.
- 7 Velg «weiter» og print ut PDF'en (søknaden din). Denne skriver du ut og legger i bunken med dokumenter som fysisk skal sendes til Hochschulstart i Tyskland.

Bekreftelser og DaISy

Umiddelbart etter at din elektroniske søknad er overført, vil du motta en e-post som bekrefter at søknaden er mottatt. Søknaden blir imidlertid ikke behandlet før Hochschulstart mottar vitnemål og vedlegg i posten.

Så snart Hochschulstart har behandlet søknaden din vil du motta en ny elektronisk bekreftelse. Du går da inn på datainformasjonssystemet til Hochschulstart, DaISy. Her sjekker du om Hochschulstart har funnet feil ved søknaden din eller trenger videre informasjon.

Korreksjoner kan utføres direkte i skjemaet. For dem som korrigerer, må søknaden skrives ut på ny, signeres og sendes til Hochschulstart.

Ettersending av vitnemål og andre dokumenter

Når du har søkt online, sender du følgende papirer til Hochschulstart:

- Den signerte søknaden (signert papirversjon av online-registrering)
- En bekreftet kopi av vitnemålet på norsk
- En bekreftet kopi av vitnemålet ditt oversatt til tysk (skolen din eller statsautorisert translatør)
- Bevis på eventuell relevant arbeidserfaring oversatt til tysk
- Bevis på annen relevant høyere utdanning oversatt til tysk
- Bevis på eventuell avlagt militærtjeneste oversatt til tysk

Eksempel på relevant arbeidserfaring kan være sykehuserfaring hvis du søker medisin, eller erfaring med dyrepleie dersom du skal søke veterinærmedisin. Bevis på avlagt førstegangstjeneste sammen med relevant arbeidserfaring vil kunne telle positivt.

Alle kopier må være stemplet med rett kopi av en offentlig instans (NAV, fylkesmannen, politiet, skoler, tinghuset og lignende) Oversettelse av vitnemål til tysk får du fra din videregående skole og ved ditt universitet/høyskole. Hvis du ikke får oversettelser her, bør du benytte deg av en statsautorisert oversetter (se www.statsaut-translator.no). Først når du får vite om du har fått en studieplass et sted, må du dokumentere at du kan tysk. Hochschulstart tar ikke hensyn til om du kan tysk når de behandler søknaden din.

Når får jeg svar?

Hvis du får plass gjennom Hochschulstart, det vil si at du blir akseptert i en av de to første kvotene, får du svar 12. august. Hvis du får plass gjennom Auswahlsverfahren der Hochschulen, kvote tre, får du svar i slutten av september. Får du tilbud fra flere læresteder, har du nå mulighet til å vurdere hvor du vil studere.

OPPTAKSKRAV

Du må ha generell studiekompetanse for å søke om opptak til universiteter og høyskoler i Tyskland. Fagkravene er som regel like de du finner ved tilsvarende studier i Norge, men kontakt alltid skolen for nærmere informasjon. Hos universitetene er det normalt sett opptak både vinter og sommer med unntak av noen studieretninger der man kun har opptak til vintersemesteret. Høyskolene tar kun opp studenter til vintersemesteret. Kunst-, musikk og filmskolene baserer ofte sine opptak på mappeinnlevering, audition eller case. Kontakt lærestedet for informasjon om opptak samt tidsfrister.

Søker du på studier med adgangsbegrensning, slike som medisin, odontologi, veterinærmedisin, farmasi, ernæringsfag, psykologi, arkitektur, landbruks- og skogbruksfag, kan det lønne seg å legge ved dokumentasjon på relevant arbeidserfaring/relevant utdanning. Til medisinstudiet kan dette for eksempel være arbeid innenfor helsesektoren, idrett på høyere

nivå, trenersertifikater og annen erfaring som kan si noe om dine omsorgs- og lederegenskaper.

For opptak til tekniske studier kreves det ofte praksis. Reglene for praksis kan variere. Kontakt Arbeidsamt eller Praktikantenamt ved lærestedene for nærmere opplysninger.

På www.ansa.no/land/tyskland kan du finne informasjon om fagkrav og karaktersnitt til populære utdanninger.

Hva er karaktersnittet mitt på tysk?

For å vite om du er en aktuell søker til et studium, kan det være greit å ha noenlunde oversikt over ditt tyske karaktersnitt. Merk deg likevel at du ikke trenger å oversette de norske karakterene på vitnemålet ditt når du søker på studier i Tyskland, bare teksten. Det er de tyske lærestedene som selv oversetter/tolker karaktersnittet ditt. Under en omregningstabell mellom norske og tyske karakterer:

1,00 - 1,09 = 6,00	2,10 - 2,19 = 4,70	3,20 - 3,29 = 3,52
1,10 - 1,19 = 5,86	2,20 - 2,29 = 4,61	3,30 - 3,39 = 3,37
1,20 - 1,29 = 5,72	2,30 - 2,39 = 4,51	3,40 - 3,49 = 3,22
1,30 - 1,39 = 5,58	2,40 - 2,49 = 4,42	3,50 - 3,59 = 3,02
1,40 - 1,49 = 5,45	2,50 - 2,59 = 4,32	3,60 - 3,69 = 2,81
1,50 - 1,59 = 5,32	2,60 - 2,69 = 4,21	3,70 - 3,79 = 2,61
1,60 - 1,69 = 5,19	2,70 - 2,79 = 4,11	3,80 - 3,89 = 2,41
1,70 - 1,79 = 5,06	2,80 - 2,89 = 4,00	3,90 - 3,99 = 2,20
1,80 - 1,89 = 4,97	2,90 - 2,99 = 3,89	4,00 2,00
1,90 - 1,99 = 4,88	3,00 - 3,09 = 3,78	
2,00 - 2,09 = 4,79	3,10 - 3,19 = 3,65	

(Kilde: Samordna opptak. Omregningstabellen er utarbeidet på grunnlag av offisiell karakterstatistikk fra Sekretariat der Ständigen Konferenz der Kultusminister der Länder in der Bundesrepublik Deutschland (www.kmk.org).

SPRÅKTESTER OG SPRÅKKURS

De fleste læresteder krever at du har tatt en språktest i forkant av studiene. Vanligvis holder det at du tar testen før du skriver deg inn ved skolen, men i noen tilfeller ønsker lærestedene at du skal sende med papirer på bestått språktest allerede i søknaden. Dersom dette er tilfelle, vil det stå beskrevet på skolens hjemmeside.

Språktester

De fleste læresteder godtar hele 4-5 forskjellige tester. Mange tilbyr selv egne språkkurs og tester. To av de vanligste språktestene er Test für Deutsch als Fremdsprache (TestDaF) og Deutsche Sprachprüfung für den Hochschulzugang ausländischer Studienbewerber (DSH). DSH er en gratis språktest som er unik for hvert enkelt universitet (ikke standardisert med andre ord). Merk deg at språktesten kun gjelder for opptak til det universitetet der du avlegger prøven. I motsetning til mange andre språktester, kan du ikke ta testen flere ganger.

Dersom du skal studere på engelsk, må du som regel ta en engelsk språktest. På lærestedets hjemmeside vil det stå beskrevet hvilken test du skal ta, og hvilket nivå du må oppnå. Se www.ansa.no/tester for mer informasjon.

Språkkurs

For deg som trenger å friske opp språkkunnskapene i forkant av studiene, og ønsker å ta et språkkurs i Tyskland, har Lånekassen to støtteordninger:

Tilretteleggingssemester

For deg som skal ta en hel grad (bachelor/master) i Tyskland, og som vil ha et semester med språkopplæring før du begynner på studiene. Du kan velge språkkurs ved universiteter eller godkjente språkskoler. Kurset må gå over 3-5 måneder, du skal ha minst 15 undervisningstimer i uka, og du må avslutte med en av disse språkprøvene: Kleines Deutsches Sprachdiplom (KDS), Zentrale Oberstufenprüfung (ZOP), Grosses Deutsches Sprachdiplom (GDS), Deutsche Sprachprüfung für den Hochschulzugang (DSH) eller Test Deutsch als Fremdsprache (TestDaF). For mer informasjon, se www.lanekassen.no > Hovedmeny > Stipend-og-lan > Utland > Utdanninger > Tilretteleggingssemester

Språkstipend

For deg som allerede har kommet inn ved et godkjent tysk lærested, og trenger et kortere språkkurs i forkant av studiene. Kurset må vare minst fire uker og du må ha minimum 15 undervisningstimer i uken. Les mer på Lånekassens nettsider www.lanekassen.no/Hovedmeny/Stipend-og-lan/Utland > Språkstipend

PRAKTISK INFORMASJON

Som kommende tysklandsstudent kan det være fint å komme i kontakt med norske studenter som allerede studerer i Tyskland - kanskje til og med i din studieby eller på din skole? For å finne frem til likesinnede kan du enten besøke ANSA-studentene i Tysklands egen nettside www.ansa.no/tyskland eller finne kontaktpersoner (studenter) på <http://medlem.ansa.no/AnsaBoard.aspx> For lærestedbeskrivelser fra hele verden, se www.ansa.no > før studiene > tips til valg av studiested

NYTTIGE ADRESSER

Generell informasjon om studier i Tyskland

www.ansa.no/land/tyskland

Nettsiden til norske ANSA-studenter i Tyskland

www.ansa.no/tyskland

Kontaktpersoner/norske studenter i Tyskland

<http://medlem.ansa.no/AnsaBoard.aspx>

Lærestedsbeskrivelser

[www.ansa.no/For studiene/Tips til valg av studiested/Erfaringsrapporter](http://www.ansa.no/For_studiene/Tips_til_valg_av_stuedsted/Erfaringsrapporter)

Finne studier/se om de er støttet av Lånekassen

www.daad.de

www.hochschulkompass.de

<http://app.lanekassen.no/lut/>

Språkkurs/tester

www.goethe.de

[www.ansa.no/Fag og Land/Fag/Sprakkurs/Sprakkurs i Tyskland](http://www.ansa.no/Fag_og_Land/Fag/Sprakkurs/Sprakkurs_i_Tyskland)

Tolkning av vitnemål

www.anabin.de

Online søknad

www.uni-assist.de (til åpne studier)

www.hochschulstart.de (til medisin og andre lukkede studier)

Den norske ambassade i Berlin

www.norwegen.no

